

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНГІЦИДУ АБАКУС НА ПОСІВАХ ЯЧМЕНЮ ЗВИЧАЙНОГО ОЗИМОГО В УМОВАХ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мокрицький В. Є., Конончук О. Б., Пида С. В.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Ячмінь належить до поширених сільськогосподарських культур в Україні і займає третє місце за площею після озимої пшениці і кукурудзи – 2,5-2,8 млн. га.

Таке розповсюдження ячменю пов'язане з його універсальним використанням, адже із його зерна виготовляють крупи, борошно, сурогат кави, екстракти солоду тощо. Найбільше ячмінь застосовують на зернофуражні цілі, як високопоживний корм із значним вмістом енергії для більшості тварин [1].

За останні роки в Україні спостерігається тенденція до скорочення посівних площ ячменю та проявляється нестабільність валового виробництва зерна. Особливо це стосується вирощування озимого ячменю, який під час перезимівлі зазнає негативного впливу факторів оточуючого середовища. Однією з основних причин такого явища є порушення технології вирощування, а саме недотримання науково обґрунтованих сівозмін, неякісний обробіток ґрунту, недосконала система удобрення, низький рівень застосування і підбору хімічних засобів захисту рослин, неправильне формування сортового складу тощо [1, 2].

Тому, одним із перспективним напрямком досліджень для підвищення продуктивності є вивчення впливу сучасних фунгіцидів у боротьбі з хворобами ячменю у конкретних ґрунтово-кліматичних умовах [2].

Метою дослідження було встановити ефективність впливу фунгіциду Абакус на посівах ячменю звичайного озимого сорту Борисфен в ґрунтово-кліматичних умовах Тернопільської області.

Ячмінь звичайний озимий сорту Борисфен вирощували на території філії Українського інституту експертизи сортів рослин Тернопільському обласному державному центрі експертизи

сортів рослин (с. Плотича, Тернопільського району, Тернопільської області) у польовій сівозміні за загальноприйнятою технологією [1].

Навесні для захисту ячменю озимого від комплексу хвороб у стадію виходу рослин у трубку та колосіння дослідні варіанти культури двічі обробляли пестицидом Абакус, двокомпонентний фунгіцид німецької фірми BASF, з нормою витрати 1,5 л/га [3].

Відомо, що на території України ячмінь уражається понад двадцятьма хворобами – борошниста роса, гельмінтоспоріозна коренева гниль, жовта іржа, летюча сажка, оливкова пліснява, офіобольозна коренева гниль, ризоктоніоз, ринхоспоріоз, септоріоз колоса і листя, сітчаста плямистість, смугаста плямистість, снігова пліснява, стеблова, або лінійна іржа, тверда сажка ячменю, темно-бура плямистість, тифульоз, фузаріоз колоса, фузаріозна коренева гниль, церкоспорельоз тощо [4].

В умовах польового досліду було встановлено, що у посівах ячменю звичайного сорту Борисфен присутні ознаки ураження летючою сажкою (збудник гриб *Ustilago nuda* Jens.) і темно-бурою плямистістю (збудник гриб *Drechslera sorociniana* (Sacc.) Subram et Jain), а також зафіксовано поодинокі випадки ураження кореневими гнилями і сніговою пліснявою.

Проведене дворазове обприскування фунгіцидом Абакус виявило високу ефективність впливу на зменшення поширення темно-бурої плямистості та низьку – на летючу сажку. Так, розповсюдження летючої сажки за дії препарату практично не змінювалась – зниження на 4,4% до контролю ($0,9 \pm 0,1\%$). Ураження рослин темно-бурою плямистістю за дії фунгіциду Абакус у дослідному варіанті зменшувалось статистично вірогідно на 38,8% порівняно з необробленими рослинами ($1,0 \pm 0,1\%$).

Відомо, що основний розвиток збудника летючої сажки і його негативний вплив відбувається у ранні стадії росту рослин [4] і це, на нашу думку, одна з причини низької дієвості фунгіциду Абакус щодо збудника, адже обробки препаратом проводили у стадії виходу в трубку і колосіння.

Розповсюдження і ступінь ураження листків ячменю темно-бурою плямистістю, були також незначними, адже відома висока стійкість сорту Борисфен до таких хвороб і те, що конідії гриба-

збудника, які спричиняють вторинне і подальше зараження, розсіваються вітром та ефективно заражують рослини за температури вище +20°C і достатній вологості [4], яка була у дефіциті під час досліджень 2019 р.

Таким чином, фунгіцид Абакус у ґрунтово-кліматичних умовах Тернопільської області знижує поширення темно-бурої плямистості листків ячменю озимого звичайного сорту Борисфен на 38,8% та мало впливає на розповсюдження летючої сажки – зниження на 4,4% до контролю.

Список використаних джерел

1. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур / Володимир Лихочвор та ін. 3-є вид., виправ., допов. Львів : НВФ «Українські технології», 2010. 1088 с.
2. Косилович Г. О., Коханець О. М. Інтегрований захист рослин : навч. посіб. Львів : Львівський національний аграрний університет, 2010. 165 с.
3. Абакус®. Все працює на максимальний урожай. *BASF Україна*. URL.: <https://www.agro.basf.ua/uk/Products/Product-search/%D0%90%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D1%83%D1%81%C2%AE.html> (дата звернення 10.03.2020).
4. Пересипкін В. Ф. Сільськогосподарська фітопатологія. Київ : Аграрна освіта, 2000. 416 с.

ХВОРОБИ СЛИВИ ДОМАШНЬОЇ АГРОБІОЛАБОРАТОРІЇ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

Оріховський Ю. А.¹, Конончук О. Б.¹, Брошак І. С.²

¹*Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка*

²*Тернопільська філія державної установи «Інститут охорони
ґрунтів України»*

Слива є однією з найцінніших плодових культур, яка відзначається скороплідністю, урожайністю, високими харчовими і технологічними властивостями плодів і повинна